

Informe de seguiment de l'ambientalització interna de l'Ajuntament de Barcelona

2020

BARCELONA
AJUNTAMENT
+SOSTENIBLE

Índex

Introducció	4
Comunicació i formació	7
Estalvi de paper	12
Estalvi d'energia	14
Estalvi d'aigua	22
Prevenició de residus i foment economia circular	26
Mobilitat sostenible	29
Foment del Verd i la Biodiversitat	33
Bones pràctiques d'ambientalització interna	35
Conclusions	38

Introducció

El [Programa Ajuntament+Sostenible](#) té la finalitat d'estendre la cultura de la sostenibilitat entre tots els treballadors i treballadores municipals, i persegueix reduir l'impacte ambiental negatiu de l'activitat municipal, impulsar una economia i una producció sostenibles, i liderar el canvi amb el propi exemple. Aquest programa s'emmarca en el [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022](#), que a l'any 2017 va arribar al seu equador celebrant la [JornadaA+S](#) entre tots els treballadors i totes les treballadores municipals compromesos/es amb la sostenibilitat.

Durant el 2020 s'ha treballat de forma continuada per impulsar els set compromisos prioritaris adoptats durant la JornadaA+S:

COMPROMISOS PRIORITARIS AJUNTAMENT+SOSTENIBLE

- 1/ Assolir un ús de **paper reciclat superior al 90%** per al conjunt de l'Ajuntament i garantir que cap àrea ni districte estigui per sota del 75%
- 2/ Configurar la impressió a **doble cara i en blanc i negre** per defecte a tots els equips informàtics de l'Ajuntament.
- 3/ **Eliminar gots, vaixel·la i envasos de plàstic i d'un sol ús** en fonts, màquines de vending intern i en els serveis de càteríng contractats.
- 4/ Garantir el compliment estricte dels criteris ambientals establerts en el contracte de **neteja i recollida selectiva de residus** en els edificis municipals per tal de fer possible l'assoliment d'una recollida selectiva interna de residus del 75%.
- 5/ Ambientaltitzar les principals **festes i esdeveniments** de la ciutat organitzats per l'Ajuntament (Mercè, Grec, festes de Districtes....), generalitzant l'ús de gots reutilitzables.
- 6/ Ús de **materials reciclats en els elements de comunicació** de paper estàndards (díptics, tríptics, pòsters,...) i de materials més sostenibles en la resta d'elements.
- 7/ Certificar com a **Edifici amic de la bici** un mínim d'un edifici municipal per districte i àrea.

L'ambientalització de la pròpia organització permet reduir l'impacte ambiental de l'activitat municipal, fet que suposa un estalvi de recursos energètics i econòmics. Liderar el canvi amb el propi exemple, implica dur a terme una bona gestió ambiental interna dels edificis i serveis municipals de l'Ajuntament de Barcelona que es concreta en els següents 7 àmbits de treball:

COMUNICACIÓ I FORMACIÓ

ESTALVI DE PAPER

ESTALVI D'AIGUA

ESTALVI D'ENERGIA

PREVENCIÓ RESIDUS I FOMENT
ECONOMIA CIRCULAR

MOBILITAT SOSTENIBLE

FOMENT DEL VERD URBÀ I LA
BIODIVERSITAT

Com l'Ajuntament de Barcelona és una organització compartimentada i descentralitzada amb un gran nombre de departaments i divisions i més d'un miler d'edificis, és fonamental que les diferents gerències sectorials, de districtes i ens dependents comparteixin i donin suport als objectius adquirits i a les responsabilitats assumides. Per aquest motiu, en el darrer apartat es recullen com a **Bones Pràctiques** les iniciatives de gerències i organismes municipals que, durant el 2020, han fet passes per avançar en el seu compromís envers la sostenibilitat interna i que no estan enquadrades en cap dels capítols assenyalats.

L'aplicació de bones pràctiques ambientals en el funcionament intern reforça la imatge ciutadana de l'organització municipal que ha de ser model de coherència i responsabilitat amb els reptes ambientals. Aquesta gestió ambiental se suma al compromís municipal envers l'ambientalització de la contractació, i consisteix en fer una utilització més eficient dels recursos naturals de les dependències i dels serveis municipals.

En el moment de plantejar la preparació de l'informe de l'any 2020, no podem ignorar **l'excepcionalitat que ha comportat l'emergència sanitària** i les possibles qüestions derivades que afectaran i interferiran en primera instància en el funcionament regular de l'administració municipal, i per tant també en les diverses actuacions i objectius del programa Ajuntament + Sostenible.

L'aprovació del *Real Decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19*, tindrà entre moltes altres, dues conseqüències immediates: d'una banda la **suspensió de la contractació pública regular**, i de l'altra **l'aturada general de les activitats presencials**, limitades a aquelles considerades essencials.

Pel que fa a l'aturada de l'activitat, aquesta afecta també l'activitat municipal des del mateix 14 de març amb l'aprovació del *Decret d'Alcaldia d'establiment de mesures preventives, de protecció i organitzatives amb motiu del virus COVID-19* i els plans de contingència que se'n deriven, que comporten l'establiment del treball a distància per la majoria del personal

municipal, mentre que el treball presencial es manté únicament pels serveis considerats essencials.

Un treball a distància que es va consolidant amb el manteniment de l'estat d'alarma, i que com a tal, comporta que els edificis municipals quedin pràcticament buits. No és fins al mes de maig que es comença a plantejar el restabliment de la presencialitat per la via de la compatibilització diària o intermitent de les modalitats de treball presencial i no presencial. A partir del mes de juny, amb *l'Acord a la mesa general de negociació sobre la reincorporació presencial als serveis*, es treballa amb un escenari que preveu la recuperació del 100% de l'activitat presencial pel 14/09/2020, i es dibuixen els diferents escenaris de progrés establint unes ràtios de presència successius d'1/3 i 2/3, que manté sempre la no reincorporació del personal sensible o vulnerable i d'aquell que té persones a càrrec.

Però l'evolució de la situació sanitària ja al juliol i en especial al setembre, comporta l'ajornament successiu dels plans de restabliment de l'activitat presencial per la resta de l'any.

Tot plegat, **la no presencialitat del personal ha tingut efectes directes sobre varies de les variables considerades en aquest informe**, d'entrada i de forma molt especial, en el consum en termes absoluts: s'ha vist una caiguda del consum d'energia i aigua dels edificis municipals així com del consum de paper.

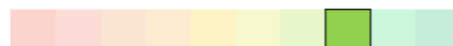
Donats tots aquests elements d'excepcionalitat es fa difícil presentar aquest informe com una eina en què es faci una valoració del progrés en els diferents apartats de l'ambientalització interna. Tampoc serà possible establir el grau de progrés pel que fa als reptes i els objectius 2020, plantejats quan no es tenia la perspectiva de la durada de la situació: es pensava només en una interrupció temporal, després de la qual es podria recuperar l'activitat normal i per tant abordar els reptes i avançar cap als objectius de forma més o menys normalitzada. Amb tot l'exposat anteriorment està clar que no ha estat així: l'activitat municipal ha quedat definitivament alterada per la pandèmia per la resta de l'any.

La situació de vigència de la pandèmia **fa difícil plantejar Reptes i Objectius 2021, més enllà del retorn progressiu a les bones pràctiques ambientals** prèvies a aquesta en aquells casos en què la situació d'emergència sanitària les ha deixat sense aplicació.

D'altra banda, per tot plegat, aquest any 2020 **és d'especial interès l'apartat d'actuacions realitzades de cada capítol**, on s'ha recollit exemples que mostren com malgrat tot, amb més o menys esforç, s'ha seguit treballant pensant en la millora del comportament ambientalment de l'administració municipal.

I en aquest sentit assenyalar que **l'any 2020 l'activitat del Programa Ajuntament + Sostenible s'ha mantingut**, que la majoria de les tasques previstes s'han pogut seguir desenvolupant a distància, inclosa l'atenció de consultes i altres tasques de suport a l'ambientalització interna (com formació i grups de treball en format virtual, etc.).

Comunicació i formació

Web del Programa Ajuntament + Sostenible

El 2019 es va donar un nou disseny al web [Ajuntament + Sostenible](#). Durant el primer trimestre de 2020 es va renovar els apartats estàtics del web que s'han anat actualitzant cada trimestre. Un dels aspectes revisats han estat els plecs que es poden trobar penjats al web a l'apartat d'Instruccions de contractació com a referència de cadascuna d'elles.

Regularment es van anar modificant els apartats dinàmics, amb noves notícies A+S, anuncis d'esdeveniments a l'agenda i els butlletins A+S periòdics (veure també capítol d'indicadors de comunicació d'aquest informe).

Més informació:

- [Web Ajuntament + Sostenible](#)

Kit d'ambientalització del Programa A+S

En 2020 el Programa Ajuntament + Sostenible ha elaborat un nou recurs, un **Kit de suport per a l'ambientalització interna**, un conjunt de **materials comunicatius** que donen missatges per reduir la despesa energètica, d'aigua i de paper i per millorar la prevenció i la gestió de residus als edificis i/o equipaments municipals.

L'ambientalització es fomenta fent ús dels diferents materials comunicatius que ofereix aquest recurs a través d'adhesius que amb informació breu i directa incentiva de manera fàcil i entretinguda, les bones pràctiques a l'hora de consumir aigua, energia i materials, entre les persones que hi treballen i els visitants puntuals. Aquests adhesius s'han d'enganxar en llocs estratègics per tal que tinguin més efecte.

El Kit està disponible a petició de qualsevol edifici i/o equipament municipal, enviant un correu electrònic al [Programa A+S](#).

A més a més, el Programa A+S també posa a disposició de les sales de reunions d'edificis i equipaments públics, **ampolles de vidre reciclat**, per promoure l'aplicació de la [Instrucció en relació a l'aigua envasada i els gots de plàstic – i altres elements de plàstic - d'un sol ús](#).

http://www.ajsosteniblebcn.cat/ca/demana-el-kit-d-ambientalitzacio-del-programa-a-s_127981

Memòria de Sostenibilitat Programa A+S 2015 – 2019

El 2020 es va elaborar la *Memòria d'activitats 2015-2019 de l'àrea d'Estratègia de Sostenibilitat de l'Ajuntament de Barcelona*, un document complementari a la Memòria de l'àrea de Cultura de Sostenibilitat, amb un capítol específic que recull les actuacions de del Programa A+S en el període 2015-2019.

Algunes de les fites i dades rellevants que s'hi recullen són:

- L'aprovació el 2015 per Decret d'Alcaldia de les Instruccions tècniques per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat a la contractació municipal, després d'un procés participatiu de fins a 39 reunions amb 195 responsables de contractes de diferents àrees i serveis.
- L'atenció de prop de 250 consultes amb una progressió creixent (prop d'un centenar només el darrer any) de les quals 145 van correspondre a ambientalització de plecs (més de cinquanta el darrer any).
- Les prop de 25 sessions de formació a districtes, gerències i organismes municipals entre 2017 i 2018.
- La realització el 2017 del primer inventari de vehicles municipals
- La publicació des de 2017 de l'Informe de seguiment de les instruccions de contractació i de l'Informe de seguiment de l'ambientalització interna.
- El desenvolupament i testatge de la certificació "Edifici amic de la Bici" i la implantació definitiva en edificis de l'administració municipal a partir de 2016. Acompanyat de l'impuls del projecte "A la feina BICIA't".
- La realització de la Jornada Ajuntament + Sostenible el 2017 en la qual, entre d'altres, es van lliurar els Premis A+S a 10 iniciatives de l'administració municipal.
- La publicació de més de 300 notícies A+S al web del programa, un web que ja a 2019 va superar les 10.000 visites.
- L'obtenció el 2018 del Premi europeu *Procura+* a la millor iniciativa estratègica de promoció de la compra sostenible i innovadora, pel desplegament del Decret de Contractació Sostenible aprovat l'any 2017 i la trajectòria d'implementació.

Segon Informe de seguiment 2018-2019 del PESIEC-GEU

El **Pla Estratègic de Sostenibilitat Interna i Emergència Climàtica de la Gerència d'Ecologia Urbana** (PESIEC-GEU) és un pla d'acció propi de l'Ajuntament pel que fa a donar compliment al Compromís Ciutadà 2012-2022 en termes de funcionament intern de l'administració de la GEU. El novembre de 2020 es presenta el segon Informe de seguiment.

Aquest informe de seguiment està estructurat tres apartats: els indicadors de sostenibilitat interna bàsica, l'estat de la contractació pública de la GEU i alguns projectes destacats, i presenta els resultats obtinguts en aquests àmbits per el període objecte de l'Informe.

Pel que fa a l'**ambientalització interna bàsica** de la GEU s'han identificat com a prioritaris per realitzar l'anàlisi quantitatiu: el consum d'energia dels edificis, el consum d'aigua (edificis i serveis de Medi Ambient i Serveis Urbans), el consum de paper, la generació de residus i el foment de la mobilitat interna sostenible.

Pel que fa a projectes que avancen en l'ambientalització interna es destaquen:

- Participació en la **Marató per a l'estalvi energètic**
- **Pla de reducció de paper** en les mesos d'adjudicació
- Racionalització de la impressió de documents a través del "**Projecte Printing**"
- Ecologia Urbana se suma al repte **#beuresenseplàstic**
- Mobilitat sostenible: certificació d'**Edificis Amic de la Bici**

El pla proposa pel període 2020-2021, si l'evolució de la situació d'emergència sanitària ho permetés, donar continuïtat a les principals iniciatives d'ambientalització interna, i com a nou projecte la implantació de millores ambientals en l'edifici de Glòries.

Més informació:

- Notícia: [Pla Estratègic de Sostenibilitat Interna i Emergència Climàtica de la GEU](#)
 - [2n. Informe de seguiment PESIEC GEU \(2018-2019\)](#)
-

El Programa A+S, treball en xarxa regional, europeu i internacional

Des del Programa A+S es col·labora en xarxes i projectes de compra pública sostenible, com és la col·laboració amb les administracions públiques catalanes, els grups de treball i activitats d'ICLEI, com la Xarxa Europea de Contractació Pública Sostenible, [Procura+](#), o la col·laboració en l'àmbit internacional, com el *Sustainable Public Procurement Programme* de Nacions Unides.

Les activitats destacades de l'any 2020 han estat:

- En l'àmbit català, la participació en la xarxa catalana de contractació pública verda i la publicació del [tercer Butlletí sobre Compra Pública Verda a Catalunya](#).
- La participació en la *Big Buyers Initiative*, un grup d'intercanvi d'administracions europees promogut per la Comissió Europea i coordinat per ICLEI i *Eurocities*.
- L'obtenció de la qualificació A en la llista CDP's Cities A, formant així part del grup de ciutats líders en acció climàtica i transparència.
- La col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona en el primer càlcul pilot de l'indicador 12.7.1 sobre contractació pública sostenible, coordinat pel *Sustainable Public Procurement Programme* de Nacions Unides. L'indicador forma part dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030.

Més informació:

- Notícia: [Tercer butlletí sobre Compra Pública Verda a Catalunya](#)
 - https://www.barcelona.cat/barcelona-pel-clima/ca/noticia/barcelona-entre-les-88-ciutats-mes-compromeses-en-la-lluita-contra-lemergencia-climatica_1007091
-

Guia per reduir la contaminació dels plàstics d'un sol ús a través de la compra pública verda

Bones pràctiques de l'Ajuntament de Barcelona incloses com a exemples d'implementació en el mediterrani.

La Guia "Directrius per abordar els plàstics d'un sol ús mitjançant la contractació pública a la Mediterrània", publicada pel Centre d'Activitat Regional pel Consum i la Producció Sostenible (SCP/RAC), inclou diferents estudis de casos de l'Ajuntament de Barcelona: la Instrucció en relació a l'aigua envasada i l'ús de gots de plàstic d'un sol ús en

les dependències i serveis municipals; l'ús de gots reutilitzables a les guinguetes; el vending del Museu de Ciències Naturals; els gots reutilitzables en els esdeveniments festius i els gots de paper en les curses.

Més informació:

- Font, més informació i enllaç per descarregar la guia (en anglès) al web del [SCP/RAC](#).
- Notícia: [Guia per reduir la contaminació dels plàstics d'un sol ús a través de la compra pública verda](#).

Alguns indicadors de comunicació

Notícies A+S	53 notícies publicades a l'apartat notícies de la web Programa A+S (2019:72)
Esdeveniments A+S	20 esdeveniments publicats a l'agenda de la web Programa A+S (2019:64)
Butlletins A+S	5 butlletins (núm. 77 a núm. 81) difosos a més de 900 subscriptors: ▪ Notícies Ajuntament + Sostenible - Desembre 2020 ▪ Notícies Ajuntament + Sostenible - Novembre 2020 ▪ Notícies Ajuntament + Sostenible - Octubre 2020 ▪ Notícies Ajuntament + Sostenible - Agost 2020 ▪ Notícies Ajuntament + Sostenible - Juliol 2020
Web A+S	10.093 visites (2019: 10.939 visites) 22.680 pàgines vistes (2019: 30.205 pàgines vistes)

Formació

Durant el 2020 no s'han fet sessions pròpiament de formació. D'altra banda, però, sí s'ha donat suport i participat en diverses sessions de treball:

- Grup Gerencial 1 Compra Pública Alimentària
- Grup de treball Tèxtils Catalunya
- Taula Gerencial
- Revisió del Pla Verd i Biodiversitat
- Grup de treball BIMSA Descarbonatació Obres

A més el Programa A+S ha participat en els grups internacionals de treball en xarxa (veure apartat El Programa A+S, treball en xarxa regional, europeu i internacional d'aquest informe), respecte els quals s'ha d'assenyalar que en conseqüència amb la participació al grup de treball del *Sustainable Public Procurement Programme* de Nacions Unides sobre l'ODS 12.7.1 de contractació pública sostenible, des del Programa A+S es va organitzar i dinamitzar el:

- Grup de treball ODS-Agenda 2030 de l'Ajuntament de Barcelona, pel càlcul pilot de l'indicador ODS 12.7.1 sobre contractació pública sostenible.

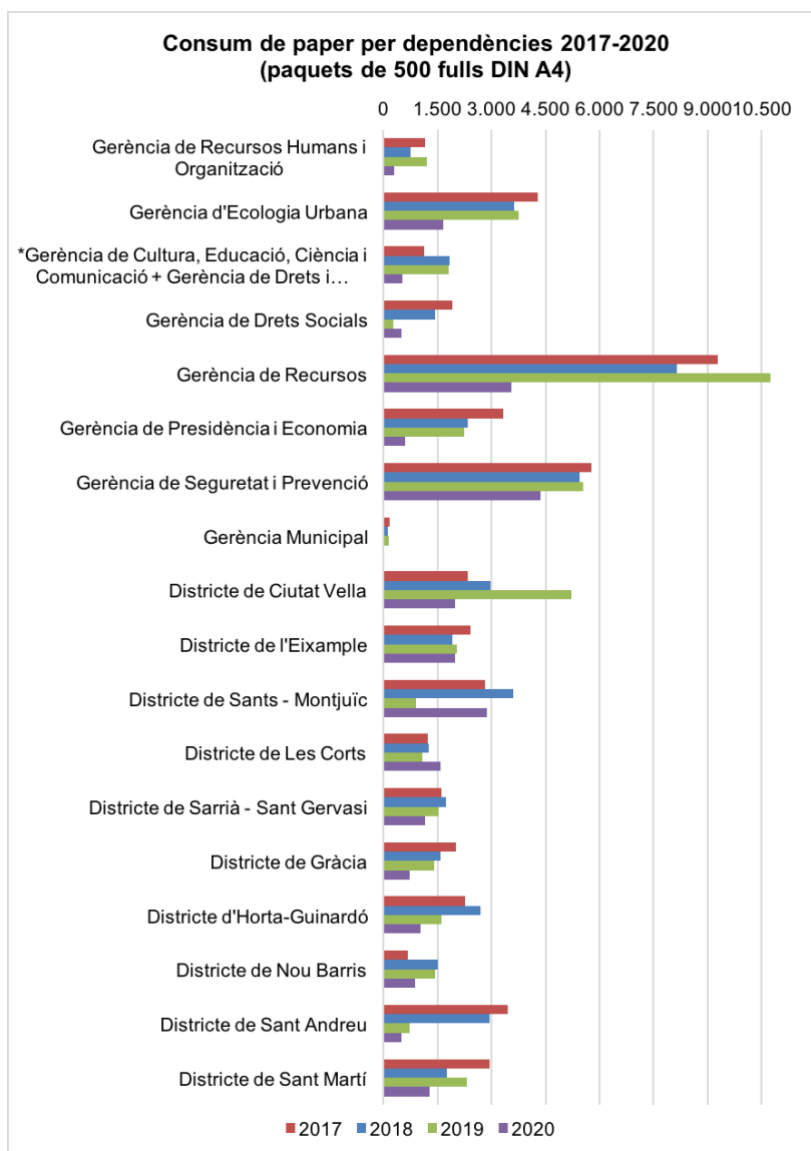
Estalvi de paper

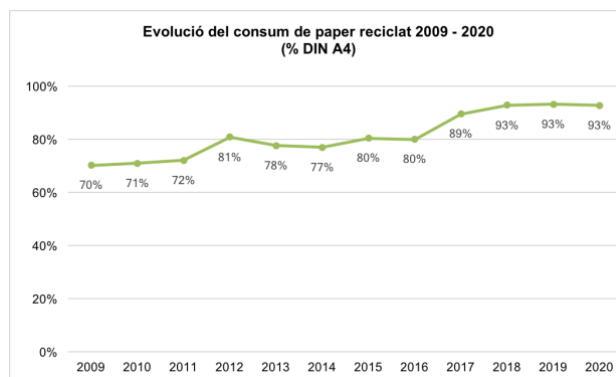
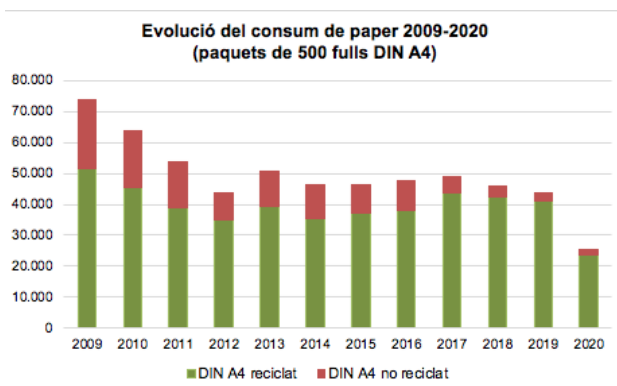
Indicadors de seguiment

Durant el 2020 el consum total de paper d'oficina DINA4 ha estat de **25.547 paquets de 500 fulls**, un 42% menys que el 2019. Si bé la causa d'aquesta caiguda és sens dubte la situació d'emergència sanitària, val assenyalar que hi ha una tendència clara de reducció del consum.

La reducció del consum es distribueix de forma força heterogènia en la majoria de dependències (del 21% al 82%), tret de tres que mostren un increment: Districtes de Sants-Montjuïc i Les Corts i Gerència de Drets Socials.

S'observa com en termes absoluts la reducció afecta en major grau al paper reciclat que al no reciclat, possiblement per la reducció de l'activitat regular. Tanmateix en conjunt el % de paper reciclat es manté per tercer any consecutiu en el màxim històric del 93% assolit l'any 2018.

Objectius i compromisos pel 2021

- Mantenir l'ús del paper reciclat per sobre del 90%.
- Recuperar l'ús de paper reciclat en les dependències on ha retrocedit, per tal que cap àrea ni districte estigui per sota del 75%.

Recursos Programa A+S

- Campanya de comunicació i sensibilització ambiental (2008): **A l'Ajuntament com a casa!**
- **Safates de paper:** edició i distribució de safates de paper a demanda per la reutilització de paper utilitzat només per una cara
- **Kit d'ambientalització:** inclou enganxines per reduir les impressions innecessàries i fomentar la impressió a doble cara.
- **Ecopapereres:** edició i distribució a demanda per facilitar la recollida selectiva de paper als llocs de treball

Els materials estan disponibles i es distribueixen a demanda de qualsevol dependència municipal, via sol·licitud per e-mail a l'adreça del programa ajuntamentsostenible@bcn.cat.

El 2020 es va atendre alguna sol·licitud d'aquests materials a principis d'any, tot i que la demanda va quedar aturada amb l'estat d'emergència sanitària del mes de març, i el manteniment en gran mesura fins finals d'any de la modalitat de teletreball. Tot i que amb la tornada parcial al treball presencial s'ha rebut alguna petició de kits d'enganxines.

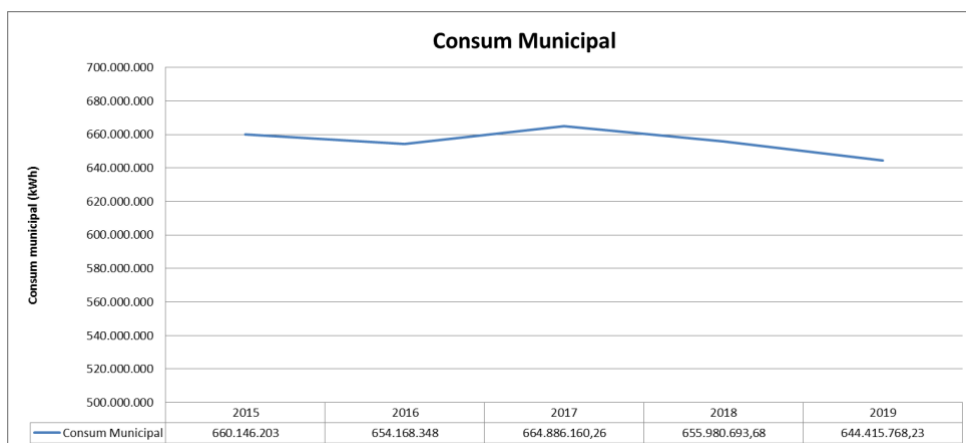
Més informació: [Web Programa A+S](#) [Estalvi de paper](#)

Estalvi d'energia

Indicadors de seguiment

Consum d'energia dels serveis municipals 2019¹

Pel que fa **al consum d'energia associat als serveis municipals** (enllumenat, flotes de neteja i recollida de residus, resta de flotes, fonts i altres serveis municipals), s'ha quantificat que l'any 2019 (darrer any amb dades completes disponibles), l'Ajuntament de Barcelona va consumir 644.415.768 kWh d'energia final, un 1,7% menys que l'any anterior (655.980.693 kWh). Aquesta quantitat representa un 4,12% del consum total d'energia final de la ciutat.

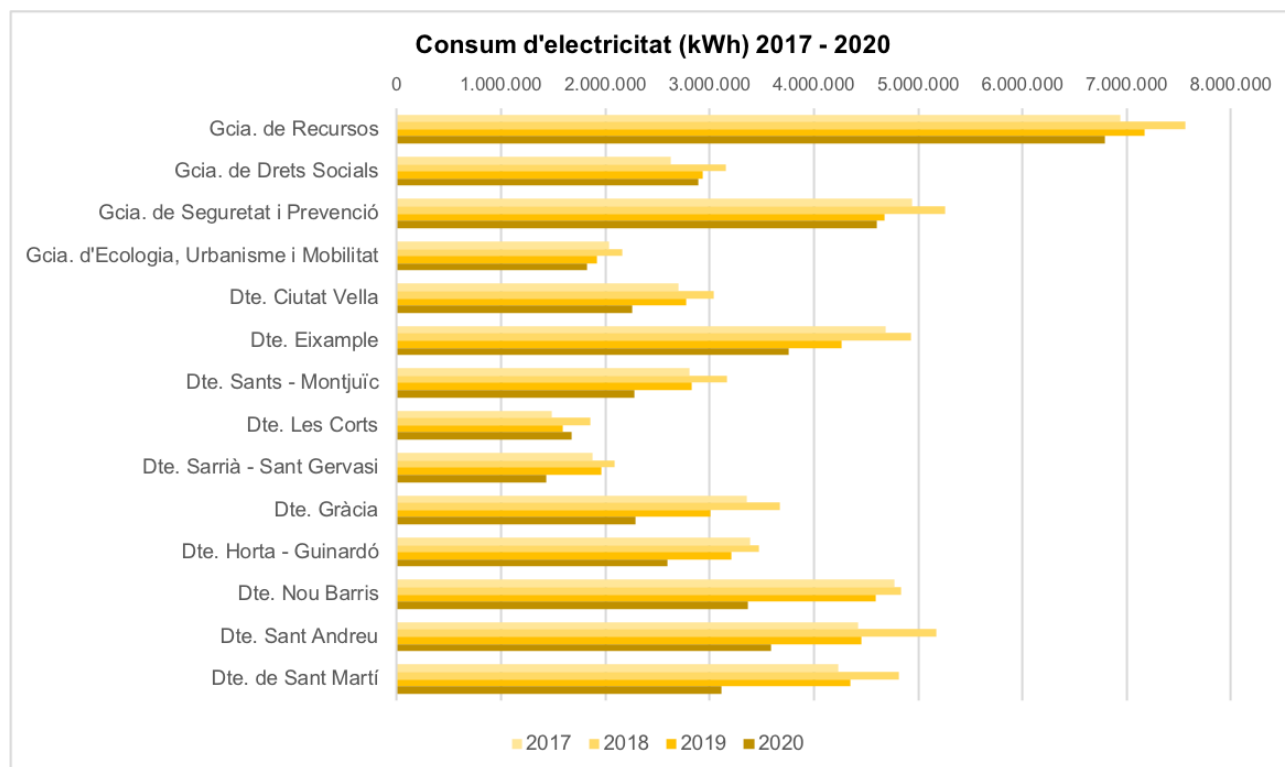
Els principals focus de consum són l'electricitat i el gas natural dels edificis. Tant el consum d'electricitat com el de gas natural han anat oscil·lant, fonamentalment a causa de les variacions climàtiques que afecten principalment al consum de climatització. Si s'analitzen les dades en valors específics, el consum d'energia per edifici s'ha anat reduint els darrers anys gràcies a la millora significativa de l'eficiència de les instal·lacions i els centres de consum, la millora en la gestió i la inclusió d'instal·lacions d'autoconsum fotovoltaic.

Consum energètic en edificis 2017-2020

En primer lloc assenyalar que els consums energètics del 2020, tant d'electricitat com de gas natural, s'han vist afectats inevitablement per la no presencialitat del personal obligada per l'emergència sanitària, tot i que en el moment de fer aquest informe no tenim estudis que indiquin en quina mesura.

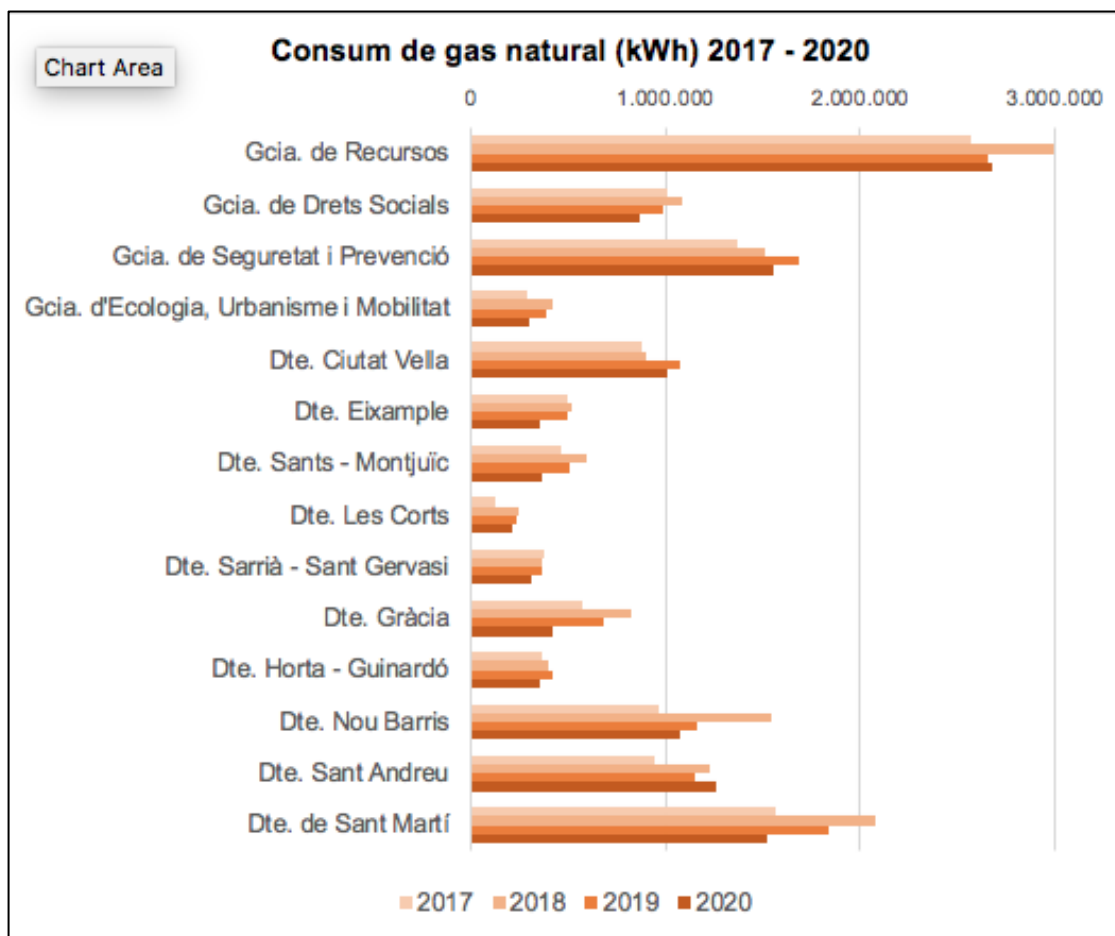
¹ Dades més recents disponibles

En conjunt, el consum energètic dels edificis municipals durant el 2020 ha estat de **42.486.810 kWh d'electricitat**. Respecte el 2019, aquest consum ha disminuït un 15% i es situa un 23% per sota del valor del 2018.

* Nota: Els consums de les gerències de Drets de Ciutadania, de Presidència i Economia i de la Gerència Municipal estan inclosos en els consums d'altres gerències.

En conjunt, el consum energètic de gas natural dels edificis municipals durant el 2020 ha estat de **12.281.053 kWh**. Respecte el 2019, aquest consum ha disminuït un 10%, i un 17% respecte al consum del 2018.

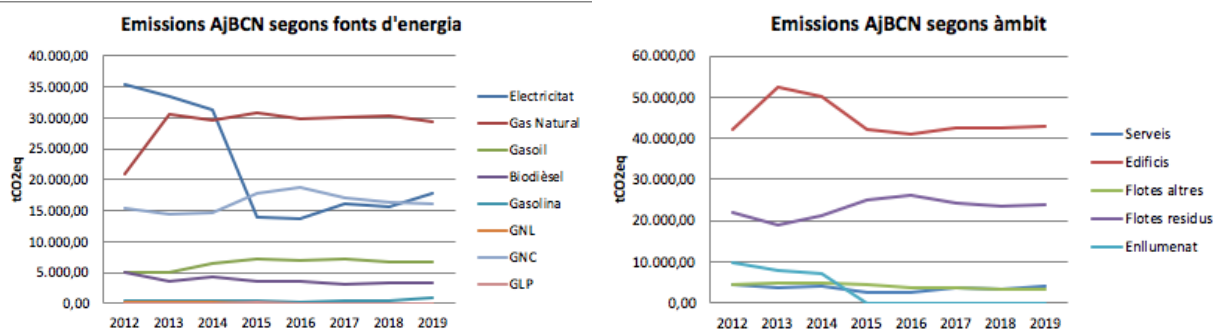

* Nota: Els consums de les gerències de Drets de Ciutadania, de Presidència i Economia i de la Gerència Municipal estan inclosos en els consums d'altres gerències.

Emissions de GEH d'edificis i serveis municipals 2019

Les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle derivades del consum final d'energia 2019 es van reduir un 10% respecte als valors del 2012, degut a la compra d'electricitat verda a l'Ajuntament a partir del 2015.

Per sectors, els edificis suposen un 58% de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, seguit per la flota de residus.

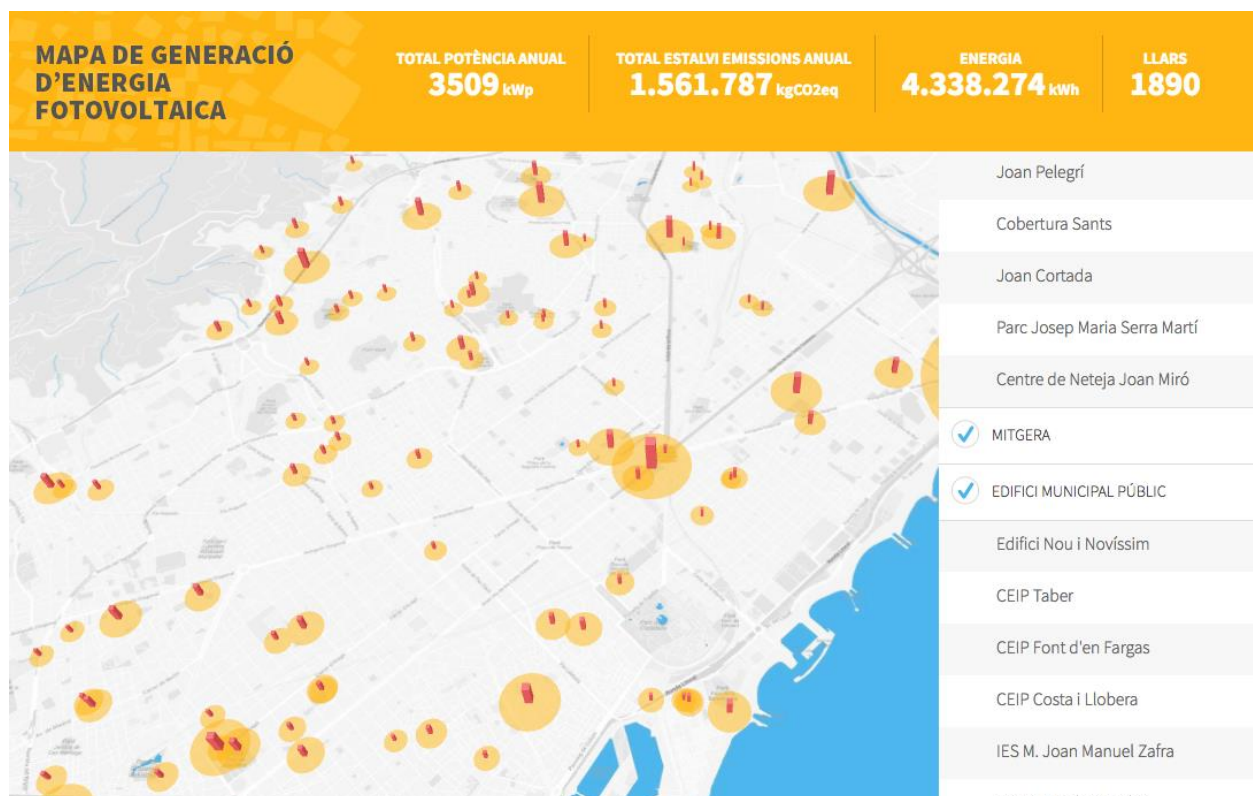
Generació en edificis i espais municipals 2020

A finals de l'any 2020 les instal·lacions municipals de generació d'energia renovable tenen 3.509 kWp de potència fotovoltaica instal·lada.

Actualment ja s'ha instal·lat sistemes de generació fotovoltaica en més de 100 edificis municipals i 17 pèrgoles generadores d'energia en parcs i places de la ciutat. També s'han instal·lat sistemes d'energia solar tèrmica per dotar d'aigua calenta sanitària equipaments esportius com les piscines Picornell i l'estadi Joan Serrahima.

Les mesures d'actuació s'articulen a través del [Pla de millora energètica dels edificis municipals \(PEMEEM\)](#), que té com a objectiu l'estalvi d'energia i la incorporació d'energies renovables en els edificis municipals, i del [Programa d'impuls a la generació d'energia solar a Barcelona](#) que promou l'aprofitament de les cobertes i l'espai públic com a espais de generació d'energia.

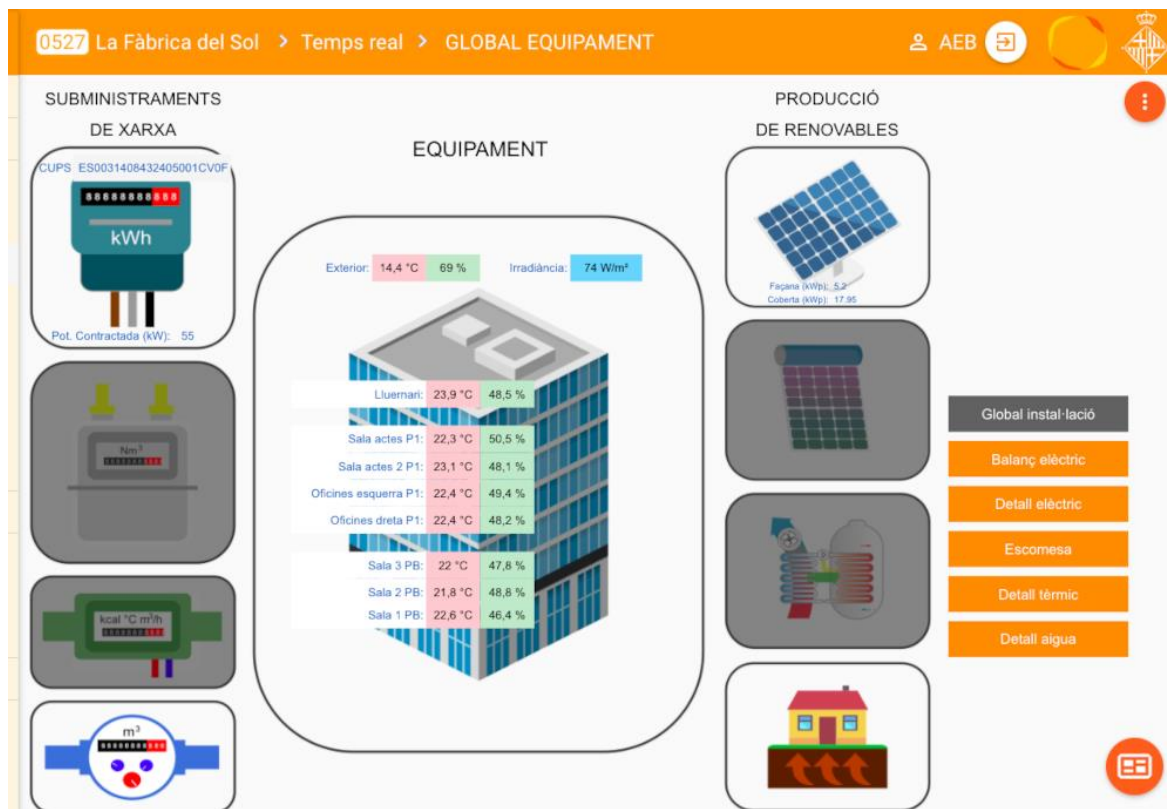
Les dades actualitzades es publiquen en el [Mapa de generació d'energia fotovoltaica](#):

Monitorització d'edificis i instal·lacions municipals

Des de l'any 2010 l'Ajuntament de Barcelona monitoritza **edificis i instal·lacions municipals** que s'incorporen a la **plataforma de monitoratge energètica**.

Amb la incorporació dels subministraments proveïts per Barcelona Energia la plataforma de visualització té més de 1.150 edificis monitorats, dels quals a més del monitoratge de l'ús d'energia es fa, entre d'altres, el seguiment de les condicions de confort i dels funcionament dels sistemes de generació que puguin incorporar els edificis.

Actuacions realitzades

Balanç 2018-19 de l'aplicació del Protocol d'energia per a edificis municipals

Després de la seva elaboració el 2018 per l'Agència d'Energia de Barcelona, el 2020 es publica el primer balanç d'aplicació del protocol. Dels projectes realitzats pels promotors municipals durant aquest període el balanç conclou que:

- un 95% dels edificis obtenen la qualificació energètica A
- estima una reducció d'energia del 50% respecte els requisits normatius
- una autogeneració d'energia renovable que cobreix un 40% els consum previst.

Nova Instrucció municipal per potenciar la generació d'energia renovable en les obres municipals.

El 30 de gener de 2020 s'aprova per Decret d'Alcaldia la INSTRUCCIÓ per a la incorporació de l'objectiu de la generació d'energia renovable en les actuacions municipals relacionades amb la redacció de projectes d'obres i d'instruments de planejament urbanístic (S1/D/2020-99).

La instrucció es va publicar a la Gasetta municipal el 20 de febrer de 2020, amb inici de vigència el dia següent de la seva publicació.

Tercera Marató per l'emergència climàtica a l'Ajuntament de Barcelona

El 7 de febrer comença la 3a. Marató per l'estalvi energètic amb l'objectiu conscienciar al personal municipal sobre l'emergència climàtica que viu la ciutat, raó per la qual s'ha rebatejat com a **Marató per l'Emergència Climàtica**, en la qual aquest any van participar fins a 72 edificis i equipaments municipals (10 més que el 2019 i 25 més que en la primera edició) de tots els districtes de Barcelona i de diferents tipus (administratius, esportius, culturals i escolars).

Aquest 2020 es van aconseguir uns estalvis energètics de **309.680 kWh d'electricitat** (un estalvi d'un 9%) i **1.603.750 kWh de gas natural** (un 27 %).

L'estalvi assolit (aigua inclosa) equival a un import de més de 100.000 €. L'estalvi en escoles i equipaments esportius s'invertirà en millores en els mateixos equipaments, i l'estalvi en la resta d'edificis municipals s'invertirà en la creació d'horts socials en cobertes municipals, cultivats per persones amb discapacitat.

Compensació de les emissions de CO₂

S'han compensat les emissions generades en diversos esdeveniments i publicacions municipals a través del projecte [GE Teobaldo Ceramic Project](#) que utilitza biomassa de residus forestals enlloc de la massa forestal nativa com a combustible per a la indústria ceràmica local a l'estat de Parà, al Brasil i també a través del projecte [Andra Pradesh](#), un projecte d'energia eòlica a l'Índia:

Esdeveniment / Publicació	tCO ₂ e compensades
Sessió subvencions pel Clima, la Generadora	3,06
Plenari del Consell	0,50
Declaració d'Emergència Climàtica	1,25
TOTAL	4,81

Objectius i compromisos pel 2021

- Redactar el document del **Programa per un Ajuntament Neutre en Carboni** per reduir les emissions de GEH de l'activitat pròpia de l'Ajuntament de Barcelona i ser neutres en carboni abans de l'any 2050 per fer front a l'emergència climàtica.

Antecedents

Pla de millora energètica dels edificis municipals (PEMEEM) (2010)

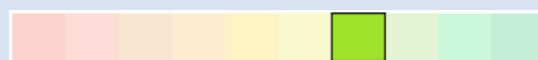
Més informació:

- [Web Programa A+S\Estalvi d'Energia](#)
- [Web Barcelona Energia](#)
- [Web Agència Energia Barcelona](#)
- [Web Barcelona pel Clima](#)
- Notícia: [Demana el kit d'ambientalització del Programa A+S](#)
- Notícia: Comença la marató per l'emergència climàtica!
- Notícia: La Marató d'Emergència Climàtica aconsegueix més de 100.000 Euros per projectes de millora
- Notícia: Balanç exitós dels primers 2 anys d'aplicació del Protocol d'Energia per a edificis municipals

Estalvi d'aigua

Indicadors de seguiment

Consum d'aigua de xarxa dels serveis municipals 1999-2020

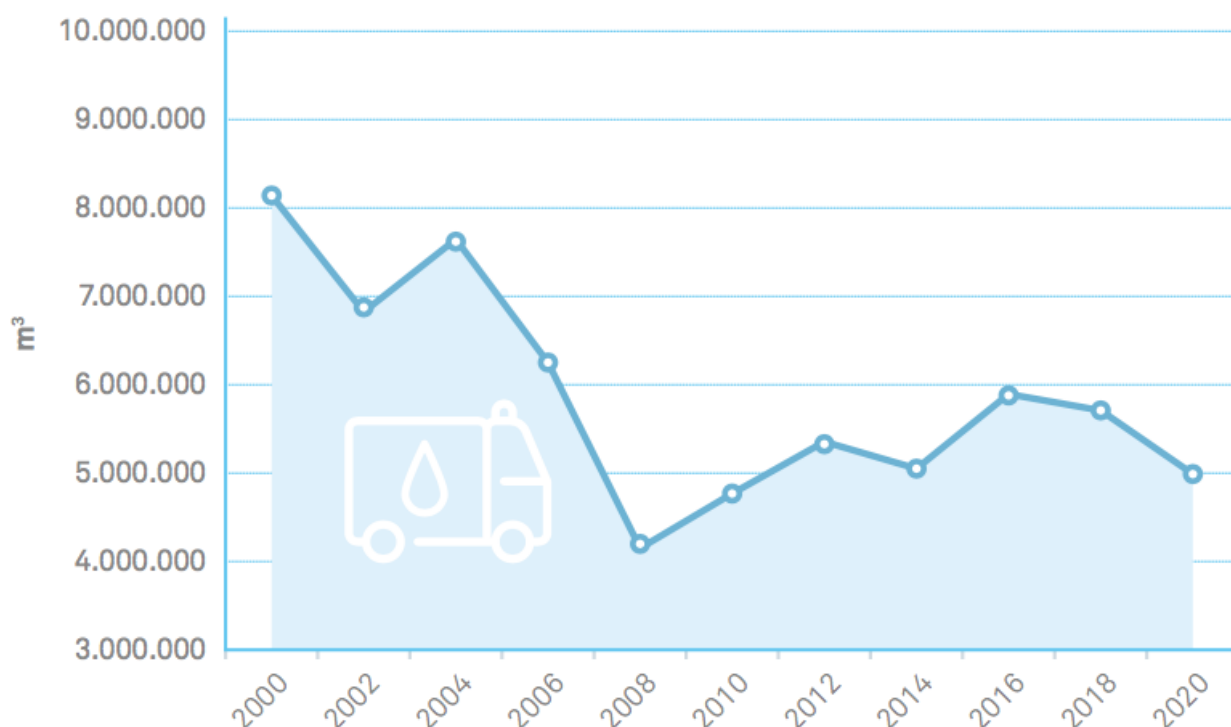
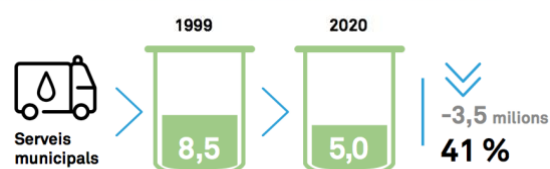
El **consum d'aigua potable** dels serveis públics de Barcelona (Ajuntament) representa un **5 %** (5 hm³) del consum total d'aigua potable a la ciutat.

Per sectors 2020 (Mm³)

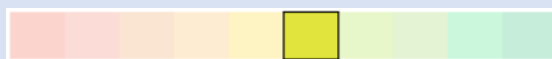
 Domèstic	 Indústria i comerç	 Serveis municipals
67,1 74%	19,2 21 %	5,0 5 %

Des de l'any 1999 s'ha reduït el **consum d'aigua de xarxa de serveis municipals un 41 %**, causada tant per la millora de l'eficiència en l'ús de l'aigua com a la utilització de recursos hídrics alternatius, principalment les aigües del subsòl.

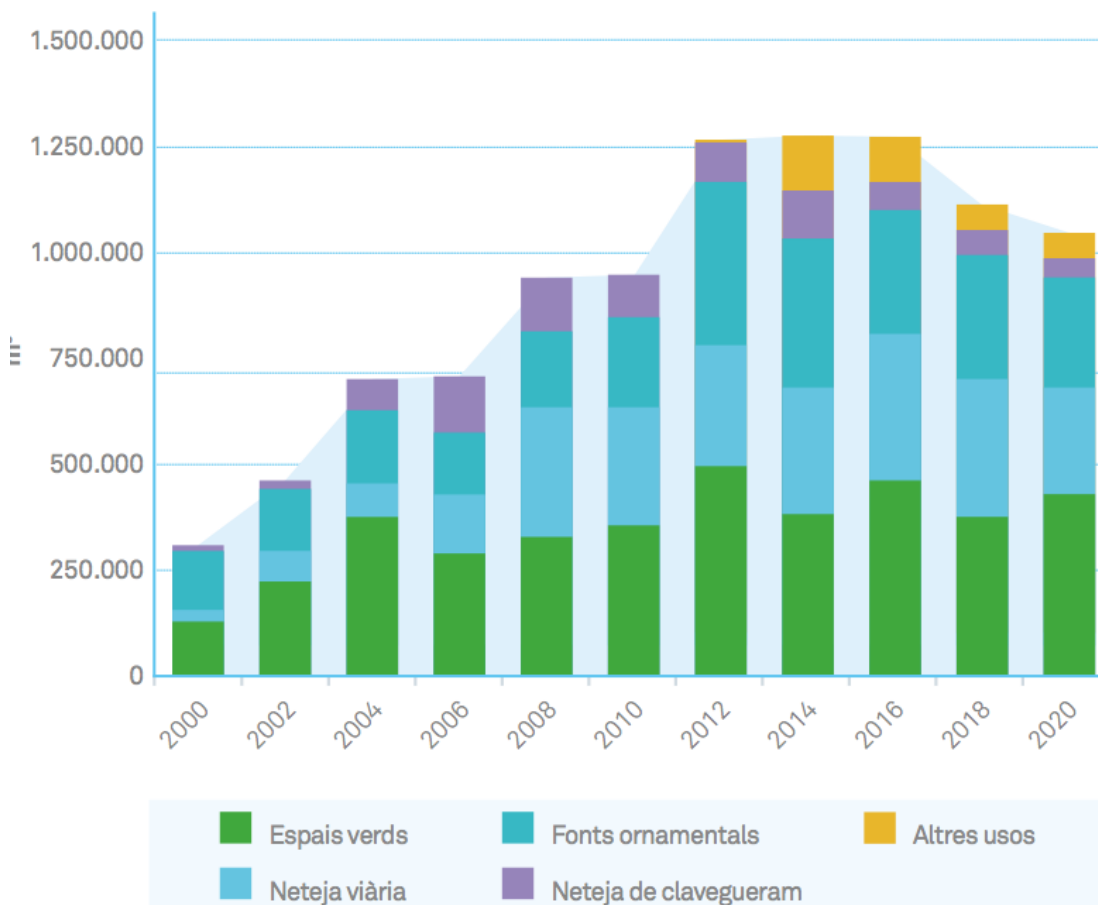
Estalvi del consum d'aigua per sectors 1999/2020 (Mm³)

Consum d'aigua del subsòl dels serveis municipals 1999-2020

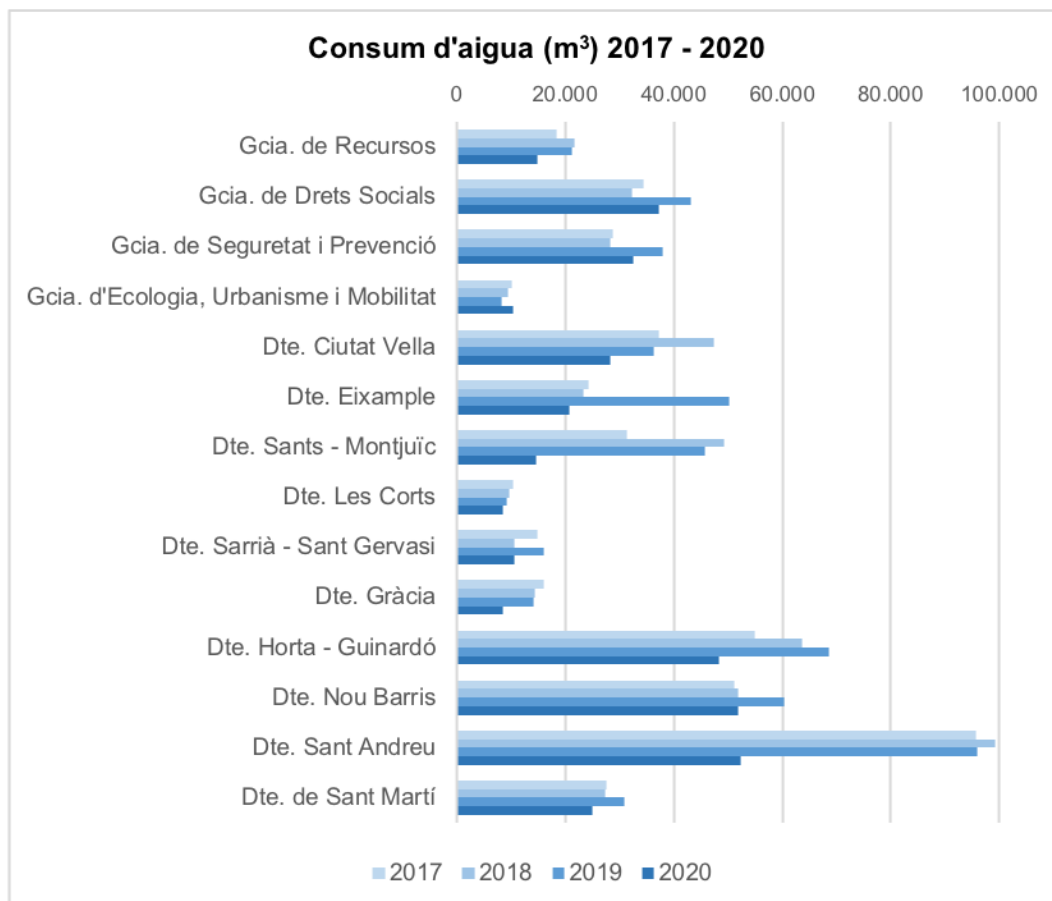
El consum d'aigua freàtica aprofitada per a usos municipals ha anat creixent en el darrer decenni, passant dels 301.730 m³ l'any 1999 als 1.048.718 m³ l'any 2020, el que suposa un increment del 247,57%. Aquesta xifra equival ja a un 17,11% del consum d'aigua total (6,04 milions de m³ l'any 2020).

- **Espais Verds** és un dels principals consumidors d'aigua d'origen freàtic a Barcelona, amb 428.962 m³ consumits al 2020 (**40,90%**).
- Les **fonts ornamentals** (**24,45%**) i els **serveis de neteja viària** (**24,07%**) són el segon i tercer grans consumidors d'aigües freàtiques, amb 256.420 m³, i 252.439 m³ respectivament, que en la neteja viària suposa un 78,08% de l'aigua utilitzada.
- Finalment l'any 2020 es van consumir 52.300 m³ en la **neteja de clavegueram** (**4,99%**), on pràcticament tota l'aigua utilitzada (99,19%) és d'origen freàtic, i 58.597 m³ (**5,59%**) en **altres usos** com per exemple, entre d'altres, abastir el servei bombers.

Consum d'aigua als edificis municipals 2017-2020

El consum d'aigua als edificis municipal s'ha d'haver vist afectats igualment per la no presencialitat obligada per l'emergència sanitària, tot i que no puguem dir en quina mesura. En conjunt, el consum d'aigua dels edificis municipals ha estat de **364.294 m³**. Respecte el 2019, aquest consum ha disminuït un 32%.

* Nota: Els consums de les gerències de Drets de Ciutadania, de Presidència i Economia i de la Gerència Municipal estan inclosos en els consums d'altres gerències.

Actuacions realitzades

Tercera Marató per l'emergència climàtica a l'Ajuntament de Barcelona

En la tercera **Marató per l'Emergència Climàtica** van participar fins a 72 edificis i equipaments municipals que van assolir un estalvi d'aigua conjunt de **6.362 m³** d'aigua, que correspon a una reducció del consum d'aproximadament d'un 10% respecte al mateix mes de l'any anterior.

MARATÓ PER
L'EMERGÈNCIA
CLIMÀTICA

 ZUMBA
CLIMA

Objectius i compromisos pel 2021

- Fomentar l'estalvi del consum d'aigua de xarxa i fer el seguiment anual dels indicadors dels consums d'aigua dels serveis municipals.
- Comunicar els resultats de les actuacions municipals que han permès consolidar hàbits sostenibles envers l'aigua per reduir els consums energètics millorant el coneixement i la sensibilitat ambiental de tots/es treballadors/treballadores.

Antecedents

- [Mesura de govern per impulsar l'ús racional i l'estalvi de l'aigua](#) (2007)

Més informació:

- [Web Programa A+S\Estalvi d'aigua](#)
- Notícia: [Nou informe del consum d'aigua dels serveis municipals \(2018\)](#)
- Notícia: La Marató d'Emergència Climàtica aconsegueix més de 100.000 Euros per projectes de millora
- Notícia: [Demana el kit d'ambientalització del Programa A+S](#)

Prevenió de residus i foment economia circular

Indicadors de seguiment

Tal com s'indica a l'Informe de seguiment de l'ambientalització interna 2019, aquest 2020 corresponia repetir l'*Estudi de brossa a edificis municipals*, amb el qual s'actualitza cada 4 anys les dades de generació de residus estimades. Degut a la declaració de l'estat d'alarma primer i el manteniment de la situació d'emergència sanitària després, amb l'ajornament successiu dels plans de restabliment de l'activitat presencial, el 2020 es decideix aplaçar l'estudi de brossa fins que es retorni a una situació d'ocupació i activitat estable en els edificis.

En conseqüència no s'han generat nous indicadors de seguiment dels residus generats i de la recollida selectiva als edificis municipals. La informació existent fins a la data es pot consultar al web del programa:

- [Web Programa A+S\Prevenió de residus i foment de l'economia circular](#)

Actuacions realitzades

A continuació es recullen les actuacions de prevenció de residus i de millora de l'ambientalització interna de les dependències municipals.

El nou contracte de recollida de residus especials a tot l'Ajuntament fomenta l'economia circular

El 2020 i per un període de 2 anys, prorrogable 1 any més, es licita i adjudica aquest contracte que a més dels tòners i piles usades, ara amplia la recollida a petit material elèctric: cablejat, ratolins, teclats i telèfons.

El contracte, a més de garantir-ne la gestió correcta, estableix com a prioritat la reutilització sempre que sigui possible. Sota la direcció dels serveis de la Gerència d'Ecologia Urbana, la recollida s'estén a més de 250 edificis de les diferents Gerències municipals i a tots els Districtes de la ciutat.

Ampolles d'aigua reomplibles per al personal de Parcs i Jardins

Com a part del Pla de Salut de Parcs i Jardins, com a mesura per a promoure la hidratació del personal durant la jornada laboral, s'ha distribuït una ampolla d'aigua reomplible a tot el personal de l'institut municipal. Una acció que es pot emmarcar també en el Pla Clima i alhora afavoreix el consum d'aigua de xarxa i eliminar així les ampolles d'aigua de plàstic d'un sol ús.

Eliminació de les ampolles de plàstic d'un sol ús als bombers de Barcelona

Per tal de reduir les ampolles de plàstic d'un sol ús que utilitzen en les més de 20.000 intervencions anuals, i promogut per una iniciativa interna, s'ha implementat als Parcs de Bombers la substitució d'ampolles d'aigua d'un sol ús per cantimplores personals de 600 ml. Es tracta d'ampolles d'acer inoxidable de doble casc amb recobriment ceràmic per dins, que mantenen els líquids frescos durant 24h i calents durant 7h.

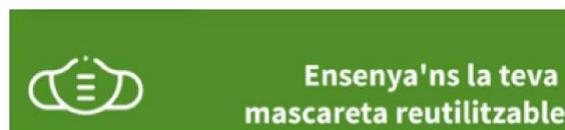

Dispensadors d'aigua de xarxa per les dependències municipals

Per tal de facilitar la implementació de la [Instrucció en relació a l'aigua envasada i l'ús de gots de plàstic](#) i fomentar l'ús d'aigua de xarxa la Gerència de Recursos va licitar un acord marc per la contractació del subministrament de dispensadors d'aigua connectats a xarxa.

Concurs "Ensenya'ns la teva mascareta reutilitzable"

En un moment en que era difícil plantejar accions per la Setmana Europea de Prevenció de Residus, aquesta acció va permetre mantenir l'esperit de la setmana tot i la situació d'emergència sanitària.

Prenent com a punt de partida que l'ús de la mascareta era preceptiu, la consideració que les d'un sol ús, a més d'un malbaratament de recursos, en molts casos acabaven dispersant-se pel medi, es va endegar aquest acció per tal de promoure l'ús de la mascareta reutilitzable entre el personal municipal.

eReuse. Economia circular, social i solidària amb aparells informàtics recuperats

El balanç presentat de la iniciativa eReuse, pels darrers 3 anys, assenyala que ha permès la reutilització de 517 equips i ha beneficiat a 42 entitats receptores de diferent tipus, també una escola i una Biblioteca.

S'assenyala que la situació d'emergència sanitària va incrementar la demanda, cosa que ha comportat poder lliurar aquest 2020 també equips de prestacions més baixes que abans pràcticament no tenien sortida.

Tot plegat és el resultat del conveni entre l'Institut Municipal d'Informàtica i la Associació Pangea i mostra la necessitat de tenir iniciatives com aquestes, sense les quals els beneficiaris haurien tingut dificultats per tenir equips en una situació com la passada.

Objectius i compromisos pel 2021

- Garantir el compliment estricte dels criteris ambientals establerts en el contracte de neteja i recollida selectiva de residus en els edificis municipals per assolir una recollida selectiva interna de residus del 75%.
 - Recuperar, quan les condicions de treball presencial i activitat regular estiguin estabilitzades, la realització de l'Estudi de brossa a edificis municipals.
-

Antecedents

- Des del 2004, cada 4 anys, es realitza una auditoria de residus per quantificar la generació de les fraccions de paper/cartró, vidre, envasos lleugers, matèria orgànica i resta.
 - [Pla de prevenció de residus de Barcelona \(2012-2020\)](#)
 - [Web Estratègia Residu Zero](#)
 - Al 2019 es va aprovar la nova [Instrucció en relació a l'aigua envasada i l'ús de gots de plàstic - i altres elements de plàstic- d'un sol ús en les dependències i serveis municipals](#), segons la qual en totes les dependències i serveis municipals s'haurà d'evitar l'ús d'aigua envasada i de gots de plàstic d'un sol ús – i de vaixelles i altres elements de plàstic d'un sol ús – i substituir-los per alternatives de menor impacte ambiental
-

Més informació:

- [Web Programa A+S\Prevenció de residus i foment de l'economia circular](#)
- Notícia: [El nou contracte de recollida de residus especials a tot l'Ajuntament fomenta l'economia circular](#)
- Notícia: [Dispensadors d'aigua de xarxa per les dependències municipals](#)
- Notícia: [Ampolles d'aigua reomplibles per al personal de Parcs i Jardins](#)
- Notícia: [Eliminació de les ampolles de plàstic d'un sol ús als bombers de Barcelona](#)
- Notícia: [Concurs "Ensenya'ns la teva mascareta reutilitzable"](#)
- Notícia: [eReuse. Economia circular, social i solidària amb aparells informàtics recuperats](#)

Mobilitat sostenible

Indicadors de seguiment

Mobilitat interna

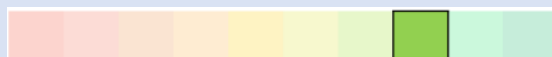

Conèixer el repartiment modal dels treballadors i treballadores municipals en els seus desplaçaments *in itinere* i *in labore* és primordial per fomentar la mobilitat sostenible, accessible i segura en els seus desplaçaments. Segons les darreres dades disponibles dels treballadors i les treballadores de la Gerència d'Ecologia Urbana sabem que un **56%** utilitzen el **transport públic** i que un **9%** fan servir la **bicicleta**

Mes informació: [Enquesta de mobilitat dels treballadors de la GEU, 2016](#)

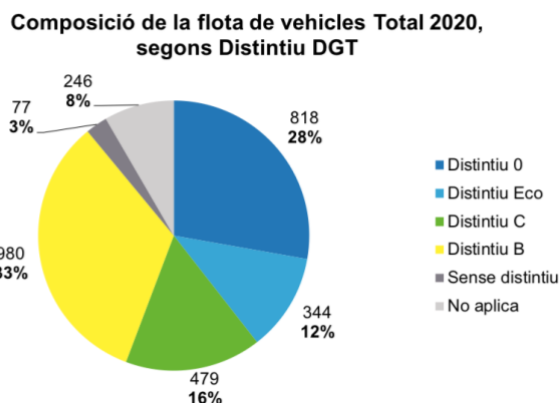
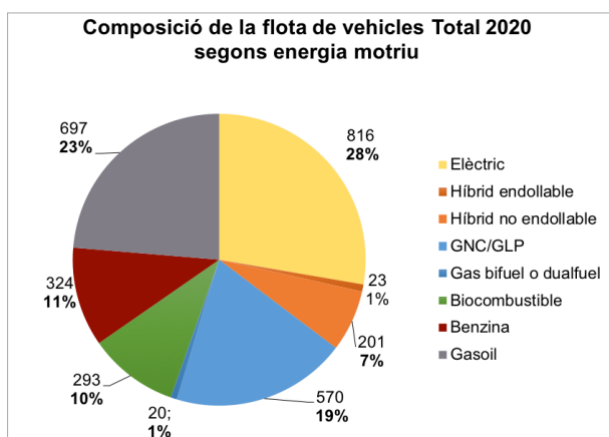
Des del 2007 l'Ajuntament impulsa el projecte «**A la feina BICIA't**» amb préstec gratuït de bicicletes, formació en circulació i mecànica, organització de sortides, etc. per tal de promoure els hàbits de mobilitat sostenibles i saludables a la feina entre els treballadors municipals. Més informació a l'apartat sobre antecedents.

Flota municipal de vehicles

El **55%** de la flota municipal són **vehicles de baixes emissions** (elèctrics, híbrids o de gas), un 40% Zero o Eco si ho analitzem segons categories del Distintiu Ambiental (DGT).

Les diferències de % entre vehicles de baixes emissions i amb Distintiu Zero o Eco es deu entre d'altres a tipus de vehicles inclosos a l'inventari als quals no aplica la normativa del Distintiu ambiental, i en conseqüència no disposen de cap distintiu.

Del total de vehicles incorporats l'any 2020 el 31% són vehicles elèctrics, un 6 % híbrids i un 6 % de gas. Dels **vehicles lleugers incorporats el 2020**, un **49%** són **vehicles elèctrics**, un 10% híbrids i un 6% de gas.

Per categories del Distintiu Ambiental (DGT), un 52% de totes les incorporacions són Zero o Eco, fins a un 63% si considerem només les incorporacions de vehicles lleugers.

La flota de vehicles municipal està constituïda per:

A- Vehicles en contractes de servei: és el 61% del total de la flota municipal (el 71% són vehicles de la contracta de de Neteja i Recollida de residus)

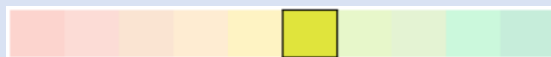
- Un 31% són vehicles elèctrics
- Un 65% són vehicles de baixes emissions
- Un 39% amb Distintiu ambiental (DGT) Zero o Eco

B- Vehicles de flota pròpia (per adquisició i contractes de lísing o renting): és el 39% del total de la flota (el 48% són vehicles de la Guardia Urbana)

- Un 22% són vehicles elèctrics
- Un 41% són vehicles de baixes emissions
- Un 40% amb Distintiu ambiental (DGT) Zero o Eco

Més informació: [Informe de vehicles 2020, Ajuntament de Barcelona](#)

Foment de l'ús de la bicicleta a través del distintiu "Edifici Amic de la Bici"

Durant l'any 2020, van obtenir el distintiu "Edifici Amic de la Bici" 3 nous edificis municipals, de manera que a finals de l'any 2020 el nombre total d'edificis amb distintiu era de 13, i corresponia als següents:

1. **Cases Consistorials**; Plaça Sant Miquel.
2. **Edifici RRHH**- Direcció de Logística i Manteniment de la Gerència de Recursos, Avinyó 7
3. **La Fàbrica del Sol**- Secretaria Barcelona+Sostenible, Passeig de Salvat Papasseit 1.
4. **Seu del Districte de Nou Barris**, Plaça Major de Nou Barris 1.
5. **Palau de la Virreina**- ICUB, La Rambla 99
6. **Oficines d'Ecologia Urbana**, Torrent de l'Olla 212-228.
7. **Museu Frederic Marès**- ICUB, Plaça Sant Iu 5.
8. **Seu del Districte d'Horta**, Ronda del Guinardó 49.
9. **Seu del Districte de Les Corts**, Plaça Comas 18
10. **Oficines d'Ecologia Urbana**, Diagonal 240.
11. **Institut Municipal d'Hisenda**, Llacuna 63.
12. **Ca l'Alíer** - Fundació Barcelona Institute of Technology for the Habitat (BITHabitat), Pere IV 362.
13. **El Graner** - Centre de creació de dansa i arts vives, Jane Addams 14.

Particularitats dels edificis certificats el 2020 que mereixen ser esmentades són d'una banda l'habilitació a la seu de l'IMH de 213 places d'aparcament per ús del personal municipal, amb la qual cosa el número total de places s'ha pràcticament triplicat i superat les 300, una mesura clarament orientada a afavorir l'ús de la bicicleta entre el personal propi.

En total entre places d'ús exclusiu del personal i places públiques els edificis amb distintiu disposen de 603 places d'aparcament habilitades.

Adicionalment, fins a 32 **edificis municipals** es troben a finals de 2020 en **procés d'obtenció del distintiu**. En conjunt la certificació abasta ja 45 edificis municipals, el mapa dels quals es pot consultar al web del Programa A+S (http://www.ajsosteniblebcn.cat/ca/edificis-certificats_90538): que assenjala en taronja els edificis en procés i en blau els ja certificats:

Nota: el mapa actual marca en blau edificis que a finals de 2020 eren encara en procés de certificació

Actuacions realitzades

Nova senyalització dels serveis per usuaris dels Edificis Amics de la Bici

A partir d'aquest any els edificis amb distintiu "Amic de la Bici" incorporen un sistema de senyalització renovat, amb la finalitat que el públic en general i els usuaris de la bicicleta en particular puguin identificar ja amb la mateixa senyalització els serveis que trobarà a l'edifici amb distintiu que facilita l'ús de la bicicleta: consignes per bicis plegables, base de recàrrega, etc.

El nou sistema s'ha estrenat a 3 edificis ja que ja disposen del distintiu - la Seu del Districte de Nou Barris, al Palau de la Virreina i al Museu Frederic Marès - i s'ha incorporat també als edificis certificats enguany - la seu de l'Institut Municipal d'Hisenda i els equipaments de Ca l'Alíer i El Graner.

Actualització de la Guia de recomanacions per a la instal·lació d'aparcaments de bicicletes als Edificis Amics de la Bici

El desenvolupament del distintiu "Edifici Amic de la Bici" durant els anys 2016 i 2017 va comportar, a més d'establir els requisits per la certificació, també l'edició de determinats materials de suport, com la Guia d'aparcament publicada el 2017. D'aleshores ençà algunes coses han avançat i també hem viscut l'explosió de nous VMP, en especial de patinets.

Per això s'ha vist necessari actualitzar aquesta guia, ampliant les recomanacions d'una banda a la instal·lació d'aparcaments temporals per fer front a increments puntuals de les necessitats com pot ser per la celebració d'esdeveniments puntuals. De l'altra també s'ha dedicat un nou capítol a les instal·lacions d'aparcaments per a patinets.

Objectius i compromisos pel 2021

- Fomentar la mobilitat sostenible, accessible, segura i amable en desplaçaments *in itinere* i desplaçaments *in labore* dels treballadors i treballadores municipals.
- Aconseguir el distintiu d' Edifici amic de la bici com a mínim en un edifici per districte i àrea.
- Considerar les prioritats dels vehicles que cal adquirir establertes en la Instrucció tècnica de sostenibilitat en els vehicles en la fase prèvia de totes les licitacions.
- Incrementar la quantitat de vehicles de zero emissions (elèctrics o amb hidrogen) en la flota municipal.

Antecedents

- ["A la feina Bicia't"](#) (2011)
- [Estratègia de promoció de la bicicleta entre els treballadors de l'Ajuntament de Barcelona](#) (2016)

Més informació:

- [Web Programa A+S\Mobilitat sostenible](#)
- Notícia: [Nova senyalització dels serveis per usuaris de la bici a 3 Edificis Amics de la Bici](#)
- Notícia: [L'Institut Municipal d'Hisenda, Edifici Amic de la Bici](#)
- [Guia de recomanacions per a la instal·lació d'aparcaments de bicicletes als Edificis Amics de la Bici](#)

Foment del Verd i la Biodiversitat

Indicadors de seguiment

A finals de 2020 el projecte l'Hort al Terrat compta ja amb **6 horts en edificis/equipaments municipals**.

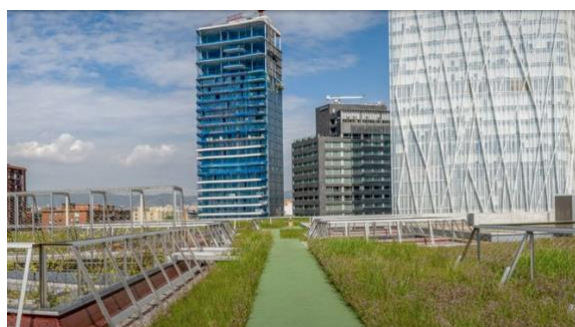
Actuacions realitzades

Nova coberta verda, aquest cop concebuda com una coberta silvestre.

La construcció de cobertes verdes (al igual que de murs i de façanes) és una de les prioritats incloses en diversos plans municipals: el Pla Clima, el Pla del Verd i la biodiversitat de Barcelona 2020 i el Programa de d'Impuls de la infraestructura verda urbana.

Aquest 2020 s'ha inaugurat un nou espai verd al Fòrum: a la coberta del Museu de les Ciències Naturals. El nou espai de 7.100m² (més de la meitat de tota la coberta del Museu) consta de 7 àrees i inclou tant típica flora adaptada a les condicions ambientals de la Mediterrània, com prats mediterranis de plantes anuals i també basses d'aigua dolça amb vegetació autòctona.

Concebut com un terrat experimental per poder-hi fer recerca sobre cobertes verdes, és un espai visitable els caps de setmana i festius, inclòs en el preu de l'entrada general del museu.

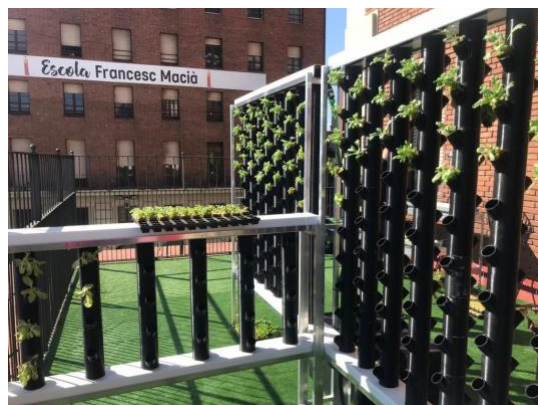
L'Hort al Terrat, un projecte que segueix endavant.

L'any 2020, el confinament decretat arrel de l'emergència sanitària va afectar també les persones amb discapacitat que tenen cura dels horts, cosa que posava el perill el projecte. Durant la fase de confinament estricte van ser el empleats de les empreses que col·laboren amb el projecte qui va permetre la seva continuïtat.

Un cop superada aquesta fase, les entitats van poder reprendre la seva activitat de tenir-ne cura, si bé limitades per les restriccions i les mesures de seguretat vigents en cada moment. Tanmateix, la cura i manteniment de l'hort va esdevenir una de les poques activitats que les persones amb discapacitat podien fer de forma conjunta, cosa que va comportar que el nombre de persones que tenen cura dels horts creixés fins a 170. La collita va seguir la línia de creixement sostingut de la producció fins a fregar el 3.600 kg de verdures i hortalisses.

D'altra banda, el projecte va estendre's a un nou emplaçament, l'Escola Francesc Macià del districte Sants-Montjuïc, que aquest 2020 va iniciar un nou projecte, en aquest cas un hort vertical hidropònic amb una capacitat per a 560 plantes i un espai per germinats i planters del qual tindran cura conjuntament alumnes de l'escola i persones amb discapacitat del Centre de Dia Tres Pins de la Fundació Sant Pere Claver.

D'aquesta manera el projecte promogut per l'IMPD compta a finals del 2020 ja amb 6 horts.

Objectius i compromisos pel 2021

- Fer un inventari de la informació sobre el nombre d'edificis municipals amb cobertes/parets verdes.
- Desenvolupar un Protocol de cobertes verdes per a la seva implantació en edificis municipals i grans rehabilitacions, i incorporar l'obligatorietat de donar-li compliment en la nova Instrucció per a l'aplicació de criteris ambientals en projectes d'obres.
- Impulsar actuacions de millora del verd i la biodiversitat en edificis i equipaments municipals mitjançant la instal·lació d'horts urbans en terrats i/o la construcció de cobertes i murs verds.
- Comunicar els resultats de les actuacions municipals consolidades envers la millora del verd urbà i la biodiversitat entre els treballadors i treballadores per difondre els seus beneficis sobre la salut, la qualitat de vida i envers la mitigació del canvi climàtic.

Antecedents

- [Pla del Verd i la Biodiversitat de Barcelona 2020](#) (2013)
- [Mesura de govern per a impulsar terrats vius i cobertes verdes a Barcelona](#) (2014)
- [Bones pràctiques de jardineria a Barcelona](#) (2016)
- [Mesura de govern: Programa d'impuls de la Infraestructura verda urbana](#) (2017)
- [Pla Director de l'Arbrat de Barcelona](#) (2017)

Més informació:

[Web Programa A+S](#)

Notícia: [El projecte de l'Hort al Terrat recull més de 3.500 quilos d'hortalisses durant el 2020.](#)

Notícia: [Nou hort al terrat de l'Escola Francesc Macià](#)

Notícia: [Ja es pot visitar el Terrat Viu, la primera coberta verda silvestre de Barcelona](#)

Bones pràctiques d'ambientalització interna

Pla Estratègic de Sostenibilitat Interna i Emergència Climàtica de la Gerència d'Ecologia Urbana

El Pla es va aprovar l'any 2016, i aquest 2020 es presenta el [2on informe de seguiment \(2018-2019\)](#), que compara el grau d'implementació de les accions amb els anys anteriors.

Els projectes destacats durant el període 2018 – 2019 són:

Projectes d'ambientalització interna:

- Participació en la **Marató per a l'estalvi energètic**
- **Pla de reducció de paper** en les mesos d'adjudicació
- Racionalització de la impressió de documents a través del “**Projecte Printing**”
- Ecologia Urbana se suma al repte **#beuresenseplàstic**
- Mobilitat sostenible: atorgament del distintiu d'**Edificis Amic de la Bici**

Projectes de contractació ambiental:

- **Nou contracte de neteja i recollida de residus** (2019 – 2027) amb criteris ambientals i socials
- **Flota de vehicles de BCASA (100% elèctrica o híbrida)** des de 2018)
- Ambientalització del **nou contracte de manteniment d'estructures vials** i espais urbans singulars
- **Nou parc de neteja energèticament eficient** en el subsòl del Parc Joan Miró
- La Fàbrica del Sol reobre com a **exponent d'edifici sostenible i eficient**

Com a propostes de nous projectes 2020-2021 es planteja donar continuïtat a les principals iniciatives d'ambientalització interna, mentre que en l'àmbit de la contractació es preveuen noves iniciatives en l'àmbit dels vehicles (flota de Parcs i Jardins) i de l'alimentació (serveis de càterring i vending).

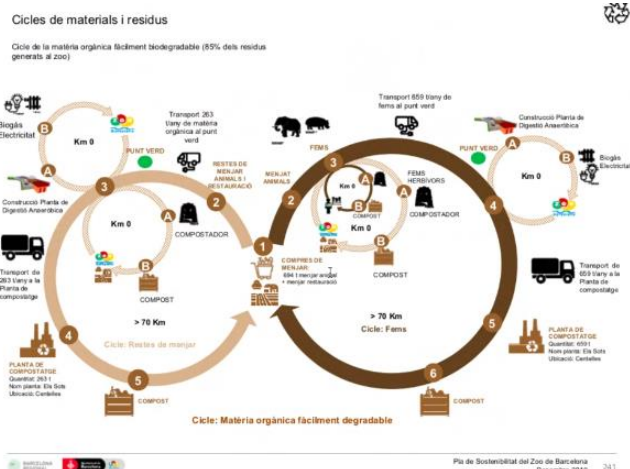
Presentació del Pla de Sostenibilitat del Zoo de Barcelona

Des de l'adhesió del Zoo al Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat de Barcelona l'any 2005, aquest és ja el [4rt Pla de Sostenibilitat](#) i es basa en Pla Estratègic del Nou Model de Zoo de l'any 2018.

Prenent de referència polítiques generals com el Compromís pel Clima i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), així com les polítiques ambientals sectorials existents

de l'Ajuntament de Barcelona, el Pla estableix 5 grans objectius, emmarcats en els ODS: Biodiversitat, Eficiència, Influència, Consciència i Participació i Cohesió.

El pla es basa en una diagnosi detallada dels metabolismes ambientals (**fluxos d'aigua, energia, residus i mobilitat**), per a cadascun dels quals es diferencia entre els consums de les pròpies instal·lacions i els generats pels visitants. La diagnosi inclou també altres aspectes com una valoració del **Zoo com a espai verd o parc urbà, una anàlisi de l'espai físic del Zoo des de la perspectiva d'urbanisme de gènere**, així com la valoració de les activitats d'**educació ambiental**.

El Pla inclou **177 propostes**, a partir de les quals el Departament de Sostenibilitat del Zoo ha elaborat un **Pla d'acció** amb la previsió d'execució de les actuacions a 10 anys vista.

Per cada àmbit s'estableixen **indicadors** específics, i com a indicador global estableix la **petjada de carboni**, partint de les dades de l'any 2017.

Ajuts a la rehabilitació per reactivar l'economia i fer front al canvi climàtic

En un context de crisi induït per l'emergència sanitària COVID-19 no s'han aturat les ajudes a la rehabilitació: la convocatòria del 2020 destinà **20,5 M€** i **preveia mobilitzar una inversió total - pública i privada - de fins a 82 M€ per actuacions en fins a 6.573 habitatges i de les que es beneficiïn més de 16.000 persones.**

A més de l'objectiu fonamental **de dignificar i millorar les condicions d'habitabilitat del parc residencial de la ciutat**, ara els ajuts es conceben també **com un instrument per fer front a la crisi climàtica i per reactivar l'economia local.**

Així, amb l'objectiu de reduir les emissions de CO₂ i d'altres gasos d'efecte de hivernacle, les ajudes del 2020 estan condicionades a la reducció de la demanda energètica de l'edifici.

La convocatòria presenta cinc línies d'actuació, entre elles:

- Actuacions en elements comuns amb eficiència energètica, inclòs la instal·lació de cobertes verdes i d'energia solar
- Millores del confort i la habitabilitat en interiors dels habitatges, inclòs millores en l'aïllament, ventilació i renovació de l'aire

Reconeixement a l'Institut Barcelona Esports per l'ambientalització de curses

El contracte es va licitar i adjudicar el 2019 per a les tres edicions següent de la cursa 2019, 2020 i 2021, com a part del concepte d'ambientalització de curses de l'Institut Barcelona Esports, i per primer cop incorporava millores ambientals en el teixit de la samarreta, així

Informe de sostenibilitat 2020 – Seguiment de l'ambientalització interna

com en el seu subministrament, tant pel que fa al transport de lliurement des del magatzem fins a la fira del corredor, com pel que fa a la reducció d'embalatges.

Al maig de 2020 la Comissió Europea es va interessar per aquesta experiència i va sol·licitar més informació al respecte. Finalment, analitzada la documentació lliurada per l'IBE i un cop vistos els resultats, en especial pel que fa a la reducció d'embalatges, la Comissió va considerar que l'experiència mereix el reconeixement com a Bona Pràctica europea de compra verda i així ho ha recollit al butlletí [GPP News Alert de setembre 2020](#).

El Districte de Sant Andreu assaja un nou model per avançar en la gestió més sostenible dels equipaments municipals

El Poliesportiu Municipal Camp del Ferro del districte de Sant Andreu és un dels edificis inaugurats recentment que ha incorporat més criteris ambientals en el seu disseny i construcció:

- Soterrament parcial de l'edifici
- Orientació òptima amb protecció solar de doble pell de la façana
- Incorporació de fusta entre els materials constructius
- Generació d'energia solar tèrmica i fotovoltaica.

Tot això ha permès que l'edifici hagi obtingut la certificació ambiental LEED Gold.

Però a més, des de la gerència del Districte s'ha considerat que un edifici així requeria també una gestió exemplar. I per això ha dissenyat un contracte de gestió singular que contempla:

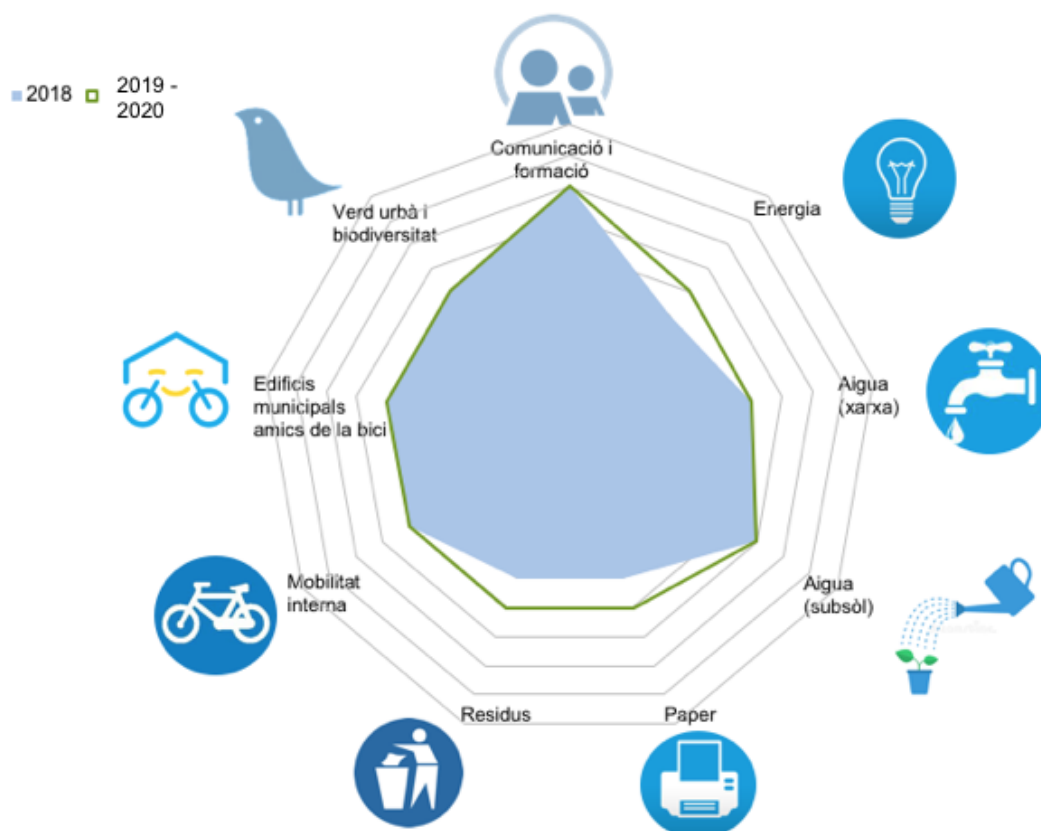
1. la figura del gestor energètic, que ha de permetre minimitzar el consum i maximitzar l'ús d'energia d'autoproducció
2. un sistema d'incentius a la bona gestió ambiental, amb una auditoria ambiental anual al resultat de la qual es vincula el benefici industrial que pot obtenir l'empresa contractista.

Conclusions

Pel que fa als resultats de l'ambientalització interna durant l'any 2020, cal tenir en compte l'excepcionalitat que ha comportat l'emergència sanitària i les afectacions del funcionament regular de l'administració municipal, i per tant també del Programa Ajuntament + Sostenible.

Els resultats més destacables són els següents:

- **L'any 2020 l'activitat del Programa Ajuntament + Sostenible s'ha mantingut**, que la majoria de les tasques previstes s'han pogut seguir desenvolupant a distància, inclosa l'atenció de consultes i altres tasques de suport a l'ambientalització interna (com formació i grups de treball en format virtual, etc.).
- La no presencialitat del personal ha tingut **efectes directes** sobre diferents variables, i de forma especial sobre el **consum d'energia i aigua** en edificis municipals, i sobre el **consum de paper**, que va estar un 42% menor que el 2019.
- S'ha elaborat un nou recurs, el **Kit de suport per l'ambientalització interna**, un conjunt de materials comunicatius disponibles a petició de qualsevol edifici o equipament municipal.
- L'any 2020 des del Programa A+S s'ha participat activament en diferents **xarxes i grups de treball internacionals**, com la *Big Buyers Initiative* de la Comissió Europea, o el com el *Sustainable Public Procurement Programme* de Nacions Unides.
- La **Tercera Marató per l'emergència** climàtica a l'Ajuntament de Barcelona va aconseguir uns estalvis d'electricitat (un 9%), de gas (un 27%) i d'aigua (un 10%), equivalnet a un imprt de més de 100.000 €, que s'inverteix en millores en escoles i equipaments esportius i en la creació de horts socials en cobertes municipals.
- S'han dut a terme varies **actuacions de prevenció de residus**, com la distribució d'ampolles d'aigua reomplibles per al personal de Parcs i Jardins i per als bombers de Barcelona, o la licitació de dispensadors d'aigua de xarxa per les dependències municipals, a través de la licitació d'un acord marc de la Gerència de Recursos.
- El **55% de la flota municipal són vehicles de baixes emissions** (elèctrics, híbrids o de gas), un 40% Zero o Eco si ho analitzem segons categories del Distintiu Ambiental (DGT).
- Durant l'any 2020, van obtenir el distintiu "**Edifici Amic de la Bici**" 3 nous edificis municipals. Es va actualitzar la senyalització dels serveis per als usuaris, i també es va actualitzar la Guia de recomanacions per a la instal·lació d'aparcaments de bicicletes als Edificis Amics de la Bici.
- Pel que fa al **verd i la biodiversitat en edificis municipals**, l'any 2020 es va inaugurar la coberta verda del Museu de les Ciències Naturals. El projecte L'Hort al Terrat va poder seguir endavant, limitat be les restriccions i mesures de seguretat vigents.
- Entre les **Bones Pràctiques d'ambientalització interna**, l'any 2020 destaquen:
 - El Pla Estratègic de Sostenibilitat Interna i Emergència Climàtica de la Gerència d'Ecologia Urbana
 - La presentació del Pla de Sostenibilitat del Zoo de Barcelona
 - Les ajuts a la rehabilitació per reactivar l'economia i fer front al canvi climàtic
 - El reconeixement a l'Institut Barcelona Esports per l'ambientalització de les curses
 - El nou model de gestió més sostenible dels equipaments municipals del Districte de Sant Andreu

La situació de vigència de la pandèmia va fer difícil plantejar Reptes i Objectius 2021, més enllà del retorn progressiu a les bones pràctiques ambientals.

Per aquest mateix motiu no s'ha fet la valoració de la progressió dels diferents aspectes ambientals, i s'ha mantingut la valoració de l'any 2019.